

GA 2007-0061 Heteren Beperkt

Toelichting Amfibieën- en Vissengegevens

Productie: Stichting RAVON
Postbus 1413
6501 BK Nijmegen
Telefoon: 024-3653258
Fax: 024 3652037
email: j.herder@ravon.nl
website: www.ravon.nl

Aanvrager: Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling

Datum: 30-1-2007

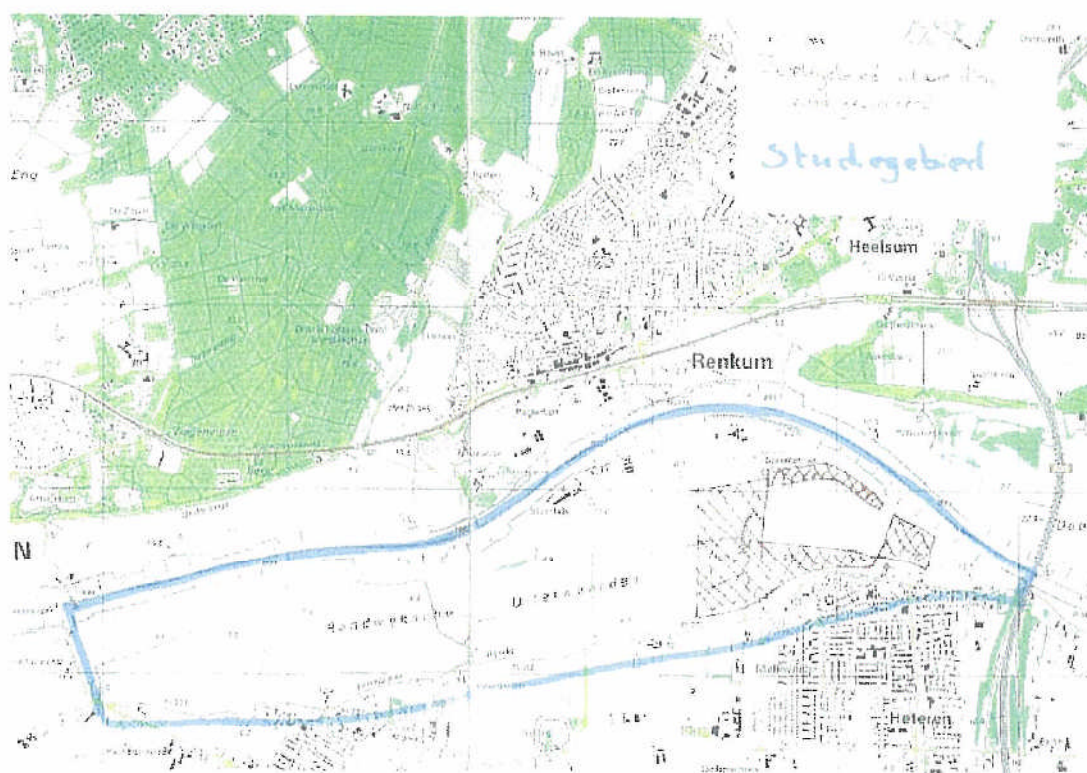
Deze publicatie kan geciteerd worden als:

Herder, J. 2007. GA 2007-0061 Heteren Beperkt. Levering Amfibieën- en Vissengegevens. Stichting RAVON, Nijmegen.

Copyright: © Niets van deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting RAVON.

INLEIDING: OVER DE OPDRACHT

De gegevens worden gebruikt om de effecten van de uitbreiding en natuurgerichte eindinrichting van de zandwinning "Plas van Wijck" te Heteren voor natuur en landschap in te schatten. Het plangebied ligt binnen de km-hokken 179-441 en 180-441. Onderstaand kaartje geeft met rood gearceerd het plangebied en met blauw omlijnd de invloedzone van de effecten, vooral ten gevolge van verandering in waterhuishouding (ontkading).

HERKOMST GEGEVENS

De verspreidingsgegevens die bij Stichting RAVON in beheer zijn, komen uit verschillende bronnen. De voornaamste bronnen zijn waarnemingen verzameld door vrijwilligers en uit onderzoek door betaalde krachten. Deze gegevens worden volgens standaardmethoden voor inventarisatie (Lenders *et al.* 1993) verzameld. Daarnaast zijn in de databank gegevens opgenomen die volgens de standaard monitoringsmethodiek voor amfibieën (Groenveld & Smit, 2001) en reptielen (Smit & Zuiderwijk, 2003) verzameld zijn. Tot slot worden gegevens door middel van gegevensuitwisselingen met andere organisaties verzameld. Alle gegevens worden bewerkt en gecontroleerd op onjuistheden voor deze in de databank worden opgenomen.

DE GEGEVENS

Een volledig overzicht van alle gegevens vindt u in het bijgeleverde Excel bestand.

Amfibieën

Uit de opgevraagde km-hokken (179-441 en 180-441) zijn uit de periode 1991 – 2005, 32 recente gegevens bekend over het voorkomen van amfibieën. Op basis van de beschikbare gegevens, komen in het plangebied 4 algemeen voorkomende en 1 bijzondere amfibieënsoort voor.

De in het opgevraagde gebied aangetroffen gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker, bastaardkikker (en groene kikker onbepaald) komen in Nederland algemeen voor en zijn in tabel 1 van de Flora- en faunawet opgenomen. Voor deze soorten geldt, wanneer er geen negatieve effecten verwacht worden, een vrijstelling op de Flora- en faunawet. Werkzaamheden die te karakteriseren zijn als bestendig onderhoud, beheer, gebruik of ruimtelijke inrichting of –ontwikkeling zijn bij de aanwezigheid van tabel 1-soorten, niet ontheffingsplichtig. Indien andere werkzaamheden uitgevoerd worden, welke mogelijk schadelijke effecten kunnen hebben voor tabel 1-soorten, moet gekeken worden naar de noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing.

De in het opgevraagde gebied aangetroffen rugstreeppad is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en behoort daarmee tot de strikt beschermde soorten in Nederland. Afhankelijk van het type werkzaamheden in het gebied, is voor tabel 3-soorten een ontheffing op de flora- en faunawet nodig.

Uit onze historische gegevens blijkt dat in beide km-hokken vroeger kamsalamander is waargenomen. De laatste waarnemingen dateren echter uit 1981. Locaties: 179.2 – 441.5 en 180.4 – 441.6. Gezien deze gegevens uit het verleden is het voorkomen van de kamsalamander in het plan gebied niet uit te sluiten.

Vissen

Uit de opgevraagde km-hokken (179-441 en 180-441) zijn uit de periode 1991 –2005, 17 recente gegevens bekend over het voorkomen van vissen. Op basis van de beschikbare gegevens, komen in het plangebied 6 algemene en 2 bijzondere vissoorten voor.

De in het opgevraagde gebied aangetroffen baars, snoek, tiendoornige stekelbaars, driedoornige stekelbaars, rietvoorn en zeelt komen in Nederland algemeen voor, zijn niet opgenomen in de Flora- en faunawet en hebben geen bijzondere status.

De in het opgevraagde gebied waargenomen kroeskarper staat op de rode lijst als kwetsbaar.

De in het opgevraagde gebied waargenomen kleine modderkruiper is in tabel 2 van de Flora- en faunawet opgenomen. Voor tabel 2-soorten geldt, voor werkzaamheden die te karakteriseren zijn als bestendig onderhoud, beheer, gebruik of ruimtelijke inrichting of –ontwikkeling, een vrijstelling op de flora en faunawet. Voor de uitvoer van deze werkzaamheden dient een goedgekeurde gedragscode gehanteerd te worden. Zonder gedragscode is bij de aanwezigheid van tabel 2-soorten een ontheffing noodzakelijk.

In aangrenzende km-hokken zijn ook nog recente waarnemingen van grote modderkruiper (Flora- en Faunawet tabel 3) en rivierdonderpad (Flora- en Faunawet tabel 2). Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten. Ook valt de waarneming van de grote modderkruiper binnen de aangegeven invloedzone, de waarneming van de rivierdonderpad is op km-hok en niet nauwkeurig genoeg om te bepalen of deze binnen de invloedzone valt.

BESCHRIJVING BIJZONDERE SOORTEN

AMFIBIEËN

Rugstreeppad (*Bufo calamita*)

De rugstreeppad komt met name voor in het rivierengebied, de duinen en laag-Nederland. Op de hoge zandgronden is de soort vooral bij vennen aanwezig. Voortplanting vindt plaats in voedselarme, vaak tijdelijke wateren. Dergelijke wateren zijn vaak ondiep, waardoor ze snel opwarmen en eitjes en larven zich snel ontwikkelen.

De rugstreeppad staat bekend als een pioniersoort. Ze zijn zeer mobiel en kunnen grote afstanden afleggen. De soort duikt regelmatig op bij bouwterreinen en pas opgespoten gronden.

De rugstreeppad staat niet op de Rode Lijst, maar is wel streng beschermd middels de Europese Habitatrichtlijn (staat in bijlage 4) en de Conventie van Bern (staat in bijlage 2). De rugstreeppad is in tabel 3 van de Flora- en faunawet opgenomen.

VISSEN

Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)

De grote modderkruiper is een typische bewoner van stilstaand tot langzaam stromende wateren, waaronder poldersloten. Een dikke modderlaag is nodig als schuilplaats voor overdag, maar ook droge periodes en de winter kunnen hier ingegraven overbrugd worden. Voor het paaien gaat de voorkeur uit naar rijkelijk begroeide wateren.

Landelijk is er een gestage achteruitgang van deze soort vastgesteld. De oorzaken van de achteruitgang zijn de vernietiging van zijn habitat en de vervuiling van water en bodem. Het dempen van sloten en het droogleggen van moerassen hebben een sterk negatief effect op deze soort. Doordat de grote modderkruiper vaak ingegraven in de modder zit, heeft ook het machinaal uitbaggeren van wateren negatieve gevolgen.

In de Rode Lijst wordt de grote modderkruiper 'kwetsbaar' genoemd (De Nie & Van Ommering, 1998). De soort wordt beschermd door de Flora en Faunawet (tabel 3). Daarnaast heeft deze soort een beschermingsstatus in zowel de Conventie van Bern (bijlage 3) als in de Europese Habitatrichtlijn (bijlage 2).

Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)

De kleinste van de drie inheemse modderkruipers wordt 10 tot 14 cm groot. Aan zijn bek zitten zes korte tastdraden die hij gebruikt om 's nachts naar voedsel (kleine diertjes en detritus) te zoeken op de bodem. Overdag verschuilen ze zich in de modder. Kleine modderkruipers komen in een groot aantal watertypen voor, zoals sloten, beekjes en meren, verspreid over heel Nederland. De soort ondervindt geen bedreigingen in Nederland voor wat betreft zijn overleving. Door verbeterde inventarisatietechnieken en een toenemende inventarisatieactiviteit zal waarschijnlijk blijken dat de soort op een groter aantal plaatsen voorkomt in Nederland dan nu bekend is.

De kleine modderkruiper is in tabel 2 van de Flora- en faunawet opgenomen. De soort staat vermeld in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 van de Europese Habitatrichtlijn, omdat de soort in grote delen van Europa zeldzaam is.

Kroeskarper (*Carassius carassius*)

De kroeskarper kan uitgroeien tot een lengte van 50 centimeter. Een belangrijk onderscheid tussen de karper en de kroeskarper zijn de baarddraden, die bij de kroeskarper afwezig zijn. Stilstaande tot langzaam stromende wateren met rijke vegetatie horen tot het voorkeursleefgebied van deze soort. Daarnaast komen ze voor in smalle en ondiepe sloten, mits de dieren kunnen wegtrekken naar dieper water met zachte bodems. De soort is goed bestand tegen extreme milieuomstandigheden, zoals een laag zuurstofgehalte, een lage zuurgraad of zeer hoge watertemperaturen. De status van de kroeskarper wordt op de Rode Lijst kwetsbaar genoemd (De Nie & Van Ommering, 1998), maar heeft verder geen bijzondere wettelijke status.

Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)

De rivierdonderpad is een kleine bodembewonende vis met een kikkerachtig uiterlijk. Het is een bewoner van ondiepe, stromende beken, grindachtige oevers en stenige beddingen van grote rivieren. De rivierdonderpad is vooral 's nachts actief en zit overdag onder en tussen de stenen verborgen. De soort is erg honkvast. Migratie vindt alleen plaats als er in de directe leefomgeving geen geschikte paaipplaats (meer) voorhanden is. Volwassen rivierdonderpadden eten vooral vlokreeften en waterpissebedden. Verder worden ook waterslakken, larven van vliegen en kokerjuffers gegeten. Biotoopeisen zijn koel, zuurstofrijk water en een ruim aanbod aan schuilplaatsen in een structuurrijke, gevarieerde omgeving met veel prooidieren. De rivierdonderpad zwemt nooit in open water en zelfs kleine stuwtejes vormen een onneembare hindernis.

De soort staat op de Rode lijst vermeld als "thans niet bedreigd", maar is wel opgenomen in de Flora en Faunawet (tabel 2) en is internationaal beschermd middels de Conventie van Bern (bijlage 2).

INVENTARISATIE-ACTIVITEIT

Het plangebied is redelijk tot goed onderzocht op het voorkomen van amfibieën. In 2005 heeft hier voor het laatst onderzoek naar het voorkomen van deze diergroep plaatsgevonden.

Het plangebied is deels redelijk deels niet onderzocht op het voorkomen van vissen. In 2005 heeft hier voor het laatst onderzoek naar het voorkomen van deze diergroep plaatsgevonden.

Gezien de huidige inventarisatie activiteit en het voorkomen van enkele streng beschermde soorten in de nabije omgeving wordt aanvullend onderzoek wenselijk geacht.

LITERATUURLIJST

- Creemers, R.C.M., 1996. Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Publicatiebureau Stichting RAVON.
- Groenveld, A. & G. Smit, 2001. Handleiding voor het Monitoren van Amfibieën in Nederland. RAVON Werkgroep Monitoring, Amsterdam.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen, R.P.W.H. Felix., 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Nie de, H.W., 1996 Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media publishing, Doetinchem
- Nie de, H.W. & G. van Ommering, 1998. Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC Natuurbeheer nr. 33, Wageningen.
- Prudon, B & R. C. M. Creemers, 2004. Veilig naar de overkant. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Smit, G. & A. Zuiderwijk, 2003. Handleiding voor het Monitoren van Reptielen in Nederland. RAVON Werkgroep Monitoring, Amsterdam.

Inleiding

Gegevenslevering Heteren beperkt. Inleiding

Basisgegevens van soortgroepen: Amfibieën en Vissen

Bron: © Landelijke Databank Stichting RAVON

Niets van deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting RAVON

Bewerkt door J. Herder datum 30-01-2007

Samenvatting gegevens

	Totaal	Amfibieën	Vissen
Aantal waarnemingen van RL-soorten voor het gehele gebied	4	0	4
Aantal verschillende RL-soorten voor het gehele gebied	1	0	1
Aantal waarnemingen van alle soorten voor het gehele gebied	49	32	17
Aantal verschillende soorten voor het gehele gebied	13	5	8

Beschermd soorten (aantallen)

Wetgeving	* zie voor toelichting tabblad soortenlijst per km-hok	Totaal	Amfibieën	Vissen
Flora- en fauna wet tabel 1		4	4	
Flora- en fauna wet tabel 2		1		1
Flora- en fauna wet tabel 3		1	1	
Habitatrichtlijn bijlage 2		1		1
Habitatrichtlijn bijlage 4		1	1	
Conventie van bern bijlage 2		1	1	
Conventie van bern bijlage 3		5	4	1

Inleiding

Onderverdeling Rode Lijst 1996 soorten gehele gebied

	Totaal	Amfibieën	Vissen	Omschrijving
VN	0	0	0	Verdwenen (niet waargenomen na 1975)
EB	0	0	0	Ernstig bedreigd
BE	0	0	0	Bedreigd
KW/	1	0	1	Kwetsbaar
GE	0	0	0	Gevoelig
TNB	12	5	7	Thans niet bedreigd

Inventarisatieactiviteit & Jaar van de laatste waarneming

		Amfibieën		Vissen	
		Laatste jaar van waarneming	Inventarisatieactiviteit	Laatste jaar van waarneming	Inventarisatieactiviteit
XCOOR	YCOOR				
179	441	2005	goed	2005	redelijk
180	441	2005	redelijk		

Gegevenslevering Heteren beperkt Soortenlijst per km-hok

Amfibieën

XCOOR	YCOOR	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	JAAR	FFWET	HR	RL	BERN	DOELSOORT
179	441	Lissotriton vulgaris	kleine watersalamander	2000	1			3	
179	441	Bufo bufo	gewone pad	2005	1			3	
179	441	Bufo calamita	rugstreeppad	1997	3	-4		2	lt-
179	441	Rana klepton esculenta	bastaardkikker	2003	1			3	
179	441	Rana esculenta synklepton	groene kikker onbepaald	2005	1				
180	441	Lissotriton vulgaris	kleine watersalamander	1994	1			3	
180	441	Bufo bufo	gewone pad	1999	1			3	
180	441	Bufo calamita	rugstreeppad	2005	3	-4		2	lt-
180	441	Rana temporaria	bruine kikker	1999	1			3	
180	441	Rana esculenta synklepton	groene kikker onbepaald	2005	1				

Vissen

XCOOR	YCOOR	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	JAAR	FFWET	HR	RL	BERN	DOELSOORT
179	441	Carassius carassius	Kroeskarper	2000			3		ltz
179	441	Cobitis taenia	Kleine modderkruiper	2003	2	2-		3	lt-z
179	441	Esox lucius	Snoek	2000					
179	441	Gasterosteus aculeatus	Driedoornige stekelbaars	2005					
179	441	Perca fluviatilis	Baars	2003					
179	441	Pungitius pungitius	Tienddoornige stekelbaars	2003					
179	441	Scardinius erythrophthalmus	Rietvoorn	2005					
179	441	Tinca tinca	Zeelt	2003					